

Vabariigi Valitsuse 20. märtsi 2014. a määruse nr 42 „Sotsiaalministeeriumi põhimäärus“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu kohaselt muudetakse Vabariigi Valitsuse 20. märtsi 2014. a määrust nr 42 „Sotsiaalministeeriumi põhimäärus“ (edaspidi *põhimäärus*).

Sotsiaalministeeriumis muudetakse töövaldkonna osakondade struktuuri, mille tulemusel tekib kahe osakonna asemel kolm osakonda – töö- ja pensionipoliitika osakond eraldatakse kaheks osakonnaks: töösuhete ja töökeskkonna osakond ning pensionipoliitika ja piiriülese sotsiaalkindlustuse osakond. Samuti liiguvad struktuurivälised teenistujad pensionipoliitika ja piiriülese sotsiaalkindlustuse osakonda.

Töösuhete ja töökeskkonna osakonna ülesanded jäävad samaks, mis senisel töö- ja pensionipoliitika osakonnal, välja arvatud pensionipoliitika osa.

Pensionipoliitika ja piiriülese sotsiaalkindlustuse osakonna põhiülesandeks saab kavandada ja koordineerida pensionipoliitikat ning korraldada selle elluviimist. Osakonnal on juhtiv roll pensionipoliitika väljatöötamisel, et tagada pensionäridele adekvaatne sissetulek ning pensionisüsteemi jätkusuutlikkus. Osakonnale lisandub piiriülese sotsiaalkindlustuse ja riigisisese sotsiaalkindlustuse koordineerimise ülesanne eesmärgiga tagada riigis tervikvaade hüvitiste ja toetuste eesmärkidest ja mõjudest.

Muudatuste eesmärk on tagada, et töövaldkonna struktuurivälised teenistujad oleksid koondatud ühte osakonda, kus nende tööd juhib osakonnajuhataja, mitte asekanstler. See tagab töövaldkonna poliitika efektiivsema juhtimise, kuivõrd asekanstler saab tööülesandeid jagada osakonnajuhatajate kaudu ning struktuurivälised teenistujad saavad tööülesannete täitmisel tuge ja tagasisidet ekspertteadmistega osakonnajuhatajalt. Samuti tagab muudatus, et töövaldkonna osakondade struktuur on loogilisemalt üles ehitatud ja osakondade ülesanded on paremini jaotatud, kuivõrd tööõiguse valdkond jääb ühte osakonda ning kindlustusega seotud teemad tõstetakse loodavasse osakonda kokku.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Sotsiaalministeeriumi asekanstler Ulla Saar (ulla.saar@sm.ee; tel 626 9821). Eelnõu juriidilise ekspertiisi on teinud Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Lily Mals (lily.mals@sm.ee; tel 626 9199).

Eelnõu on keeleteimetanud Rahandusministeeriumi ühisosakonna dokumendihaldustalituse keeleteimetaja Virge Tammaru (virge.tammaru@fin.ee, 626 9320).

1.3. Märkused

Eelnõuga muudetakse Vabariigi Valitsuse 20. märtsi 2014. a määruse nr 42 „Sotsiaalministeeriumi põhimäärus“ kehtivat redaktsiooni (RT I, 09.12.2021, 16).

Eelnõu ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest punktist.

Punktiga 1 tehakse muudatus põhimääruse § 17 lõike 2 punktis 12. Muudetakse töö- ja pensionipoliitika osakonna nimetust, jättes välja pensionipoliitika osa, ning osakonna ülesannetest jäetakse välja pensionipoliitika kujundamise ja elluviimise juhtiv roll, mis viiakse üle loodavasse pensionipoliitika ja piiriülese sotsiaalkindlustuse osakonda. Osakonna nimetus muudetakse töösuhete ja töökeskkonna osakonnaks, mis annab kõige paremini edasi osakonna tegevuste sisu. Muudatuse eesmärk on tagada, et töövaldkonna osakondade ülesanded on loogilisemalt jaotatud ja sarnased teemad on ühes osakonnas. Töösuhete ja töökeskkonna tiim tegeleb tööõigusega. Riigisisese ja piiriülese pensionikindlustusega tegelevad inimesed tuuakse muudatusega loodavasse osakonda kokku, mis aitab omakorda tekitada paremat sünergiaat ja efektiivsemat ressursikasutust pensionikindlustusega tegelevate inimeste vahel.

Punktiga 2 täiendatakse põhimääruse § 17 lõiget 2 punktiga 26 ning luuakse pensionipoliitika ja piiriülese sotsiaalkindlustuse osakond asekanstleri vastutusvaldkonnas olevast piiriülese sotsiaalkindlustuse ülesandest ning töö- ja pensionipoliitika osakonna pensionipoliitika ülesandest. Osakonna põhiülesanne on kavandada ja koordineerida pensionipoliitikat ja piiriülest sotsiaalkindlustust ning korraldada selle elluviimist. Samuti koordineerib osakond riigisisest sotsiaalkindlustust, mis aitab näha ja ennetada kindlustusskeemideüleseid probleeme ning tagab tervikvaate sotsiaalkindlustussüsteemi eesmärkidest ja mõjudest.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

4. Määruse mõjud

Uue osakonna loomine Sotsiaalministeeriumis võimaldab hakata paremini kujundama ja juhtima valdkondadeülest sotsiaalkindlustuse koordinatsioonipoliitikat. Määruse kehtestamisel vastab Sotsiaalministeeriumi uuendatud struktuur senisest paremini ühiskonna ootustele sotsiaalkindlustuse kujundamisel ning tagab kindlustusskeemideülese koordineerituse. Näiteks tekib uue osakonna toel võimalus efektiivsemalt lahendada hüvitiste ja toetuste samaaegse maksmise, ühest kindlustusskeemist teise liikumise ning hüvitiste ja toetuste suuruse ja katvuse ühetaolisuse küsimusi ning analüüsida muu hulgas kindlustusskeemide mõju inimeste käitumisele. Samuti aitab muudatus kaasa töövaldkonna juhtimisstruktuuri lihtsustamisele. Piiriülese sotsiaalkindlustuse koordinatsiooni tööd juhib edaspidi osakonnajuhataja, mitte asekanstler.

Pensionipoliitika ja piiriülese sotsiaalkindlustuse osakonna loomisel suureneb ministeeriumi koosseis ühe osakonnajuhataja ametikoha võrra. Kolme ametikoha ulatuses tehakse olemasolevate teenistuskohade ümberpaigutamine koosseisus. Struktuurimuudatusega liiguvad alates 1. augustist 2022. a asekanstleri vastutusvaldkonnast pensionipoliitika ja piiriülese sotsiaalkindlustuse osakonda kaks nõuniku ametikohta ja üks piiriülese sotsiaalkindlustuse juhi ametikoht.

Uue osakonna loomine Sotsiaalministeeriumi töövaldkonnas võib avaldada mõju sotsiaalkindlustusvaldkonnas tegutsevatele asutustele. Kui mõne ametikoha täitmiseks on tulevikus vaja värvata valdkonnas juba tegutsevaid eksperte, võib juhtuda, et mõni töötaja liigub asutusest ministeeriumisse. Tõenäoliselt on see mõju oluline vaid üksikutes väiksemates asutustes.

Eelnõu ei too kaasa riski, et ministeeriumi tegevus muutuks läbipaistmatumaks.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne otsest täiendavat kulu riigieelarvest, samuti ei kaasne määruse rakendamisega eeldatavat tulu. Pensionipoliitika ja piiriülese sotsiaalkindlustuse osakonna loomisel lisanduvat osakonnajuhataja ametikohta finantseeritakse Sotsiaalministeeriumi töövaldkonna eelarvesse planeeritud vahendite piires.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras. Kuivõrd loodavas osakonnas tööle hakkavad inimesed ja tegevusplaanid on olemas ja tuuakse ühte osakonda kokku, ei ole üleminekuaja andmine vajalik.

7. Eelnõu koostamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu ei esitata koostamiseks, kuivõrd selles esitatud muudatused ei puuduta teiste ministeeriumite valitsemisalasid.